

KAREN

กะเหรี่ยง คนของป่า

แม่สะเรียง-
ตะปูโทนะ
ลมหายใจ
กะเหรี่ยง
สาละวิน

“คนอยู่กับป่า”
การจากลา
และคืนถิ่นของ
กะเหรี่ยง
บางกลอย

**KAREN
TALK**
วุฒิ บุญเลิศ
โผ่ง
ปกาเกอญอ
เราคือคน

“ก้อทุเล”
พงศาวดาร
ฉบับกะเหรี่ยง

อุทยาน
สันติภาพ
สาละวิน
ความจริงและ
ความฝัน

ISSN 0857-1538
9 770857 153099
4360764
180.-
@sarakadeemag

๓๒

แม่สะเรียง-เคปุโหะ
ลมหายใจกะเหรี่ยงสาละวิน

๓๖

“ก้อกุล”

พงศาวดารฉบับกะเหรี่ยง

๘๘

Karen Talk

ไผ่ส่ง ปากกะนุอ

เราคือคน

วุฒิ บุญเลิศ

๙๘

คนอยู่กับป่า

การจากลาและคืนถิ่นของ

กะเหรี่ยงบางกลอย

๑๒๘

อุทยานสันติภาพสาละวิน

: ความจริงและความฝัน

“วีโฉฉุา”

๑๕๐

กิจกรรมออนไลน์

I am Karen

ฉบับที่ ๔๓๐
กรกฎาคม ๒๕๖๔

ภาพปก :
นันทวัน วาตะ

K A

๒
ปลด · ปล่อย · เปล่า
ฤดูรัก

๔
วาดเมือง
เมืองศรีนคร (Srinagar)

๘
สารคดีพิเศษ

๑๒
จากบรรณาธิการ
นิทาน

๑๔
ธรรมชาติ ท่ามาโซว
พริกกะเหรี่ยง

๑๖
holistic
อายุยืน อ่อนเยาว์
มีความสุข

๑๘
วิสัยทัศน์ไม่ถึง
สัญชาตญาณแรก
แม่แคโหนด

๒๒
souvenir & history
SIAM. กลางกรุง
วอชิงตัน ดี.ซี.

๑๕๖
ข้าวสุรทิจ-ผลิตภัณฑ์

๑๕๘
hidden (in) museum
บันทึกตกฟ้า
“บ้านน้อย-จอยู”

เด็กๆ และชาวบ้านลงเล่นน้ำ
ในแม่น้ำเพชรบุรี ใต้สะพานแขวน
เขื่อนห้วยน้ำโป่งลึกกับห้วยน้ำ
บางกลอยล่าง ช่วงต้นปี ๒๕๖๔
ชุมชนกะเหรี่ยงในอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

(ภาพ : ณัฐพล สุวรรณภักดี)

๑๖๐
ท้ายครัว
รู้จักหญ้าอย่าง
ฝึกข้างทางกินได้

พริกกะเหรี่ยง

๖ ธรรมชาติของเด็กเป็นดังเมล็ดพันธุ์
จินตนาการก็ดังกระเจงกาวของชีวิต

ร่วมมือกับครู "โรงเรียนบ้านท่าตาง" อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้นักเรียนแบ่งพริก-พืชสวนมาใช้เป็นวัตถุดิบหลักสร้างงานศิลปะ เด็กน้อยได้รับอิสระให้ใช้พริกทั้งเม็ด แกะเฉพาะเปลือก หรือเลือกเฉพาะเมล็ด ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านประสบการณ์ที่รับรู้เกี่ยวกับพริกกะเหรี่ยงจากหมู่บ้านที่ตนเติบโต ซึ่งเป็นถิ่นอาศัยของชาวกะเหรี่ยงสะกอและเป็นแหล่งผลิตพริกกะเหรี่ยงลือชื่อ

แรกปรากฏภาพนี้ ตริงตา-แสนหัวใจ

บ้านสีแดงไม่เพียงส่งอารมณ์ร้อนแรง จังหวะที่บังเอิญมีวัตถุกันแสงสองข้าง ทำให้ลำแสงส่องลงเฉพาะตัวบ้าน จนเงากินพื้นที่เกือบทั้งหมดของกระดาษ แต่ไม่อาจบังความรู้สึกที่ใหม่ถึงเนื้อเยื่อ

ด้วยสถานการณ์ปี ๒๕๖๔ เกิดสงครามระหว่างกองทัพกะเหรี่ยง-พม่า ชายแดนสาละวินเป็นสนามรบ บ่อยครั้งกระสุนตกฝั่งไทย หนึ่งในพื้นที่รับผลกระทบหนักคือบ้านท่าตาง ซึ่งอยู่ตรงข้ามฐานปฏิบัติการดา-กวินของกองทัพพม่า เสียงปืนทำให้ชาวบ้านต้องหนีระล่ำระสาย

เศษเมล็ดพริกที่กระจัดพลัดพรายท่ามกลางความมืดสลัวรอบบ้าน ปลายเปิดให้คิดถึงข่าวปะทะจินตนาการถึงเศษระเบิด ซากปรักหักพัง เลือดกระเซ็น ฯลฯ

หวนคิดถึงเจ้าเมล็ดพันธุ์พริกกะเหรี่ยง-เด็กน้อยทั้งหลายที่ต่างต้องการฐานดินมั่นคง เป็นได้แค่ไหนที่ต้นอ่อนจะฝากฝังชีวิตลงผืนดินที่ค้าชู้ให้พวกเขาได้เติบโตแข็งแกร่ง ๓

เจ้าวันหนึ่ง เธอไปพักผ่อนกับยาย เธอไปเก็บพริกจากสวนปลูกไว้ เธอเลือกเล่น
ทำเป็นอาหารบ้าง ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ และ ตัก เหยียดบ้าง เพื่อเก็บไว้กินกับข้าวหรือ
ขาย/ทำขนม และแม่ต้องตักใจให้เธอดี เก็บพริกไว้ดื่มมันจะอร่อย ๖ สี
และเธอขายไม่ได้ ก็เก็บไว้กินตอนเธอโต
แล้วมาทำขนม ๖ ๗ ๘ ๙ เธอคือใจดี ๖ ๗ ๘ ๙ ๖ ๗ ๘ ๙ ๖ ๗ ๘ ๙

๑๗. ศศกัญจน์ ๑๖.3

อายุยืน อ่อนเยาว์ มีความสุข

เมื่อพูดถึงคนอายุยืนและมีความสุข เรามักนึกถึงประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีคนอายุยืนมากที่สุดในโลกเมื่อเทียบต่อจำนวนประชากร และมีงานศึกษาค้นคว้าด้านอายุยืนอย่างมีคุณภาพของคนญี่ปุ่นหลายชิ้นที่โด่งดังไปทั่วโลก

ในรายการ “ดูให้รู้” ตอนดั่งสารความแก่ออกจากร่างกาย ศาสตราจารย์โชอิจิยามาจิชิ ภาควิชาพยาธิสรีรวิทยาและการรักษาภาวะแทรกซ้อนของหลอดเลือดโรคเบาหวาน มหาวิทยาลัยคุรุเมะ ประเทศญี่ปุ่น ใช้เวลา ๓๐ ปี ศึกษาสารเอจีหรือ AGEs (advanced glycation end products) โดยมีแรงบันดาลใจจากการพบว่า คนเป็นโรคเบาหวานมีสารเอจีอยู่ในร่างกายจำนวนมาก ซึ่งทำให้ร่างกายเสื่อมโทรมและแก่กว่าวัย สารเอจีจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่าสารความแก่

เขาบอกว่าน้ำตาลคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดสารเอจีในร่างกาย โดยเมื่อโปรตีนกับน้ำตาลทำปฏิกิริยากันจะทำให้เกิดสนิมหรือสารเอจี

การลดสารเอจีทำได้โดยเลือกกินอาหารที่เหมาะสม อาหารที่มีเอจีสูงจะประกอบด้วยคาร์โบไฮเดรต โปรตีน และไขมันจำนวนมาก เช่น ข้าวผัด อาหารทอด ไก่ทอดมีเอจีมากกว่าไก่ต้มถึง ๑๐ เท่า สเปาเกตตีคาร์โบไฮเดรตมีสารเอจี ๒๗,๐๓๓ หน่วย พืชชา ๑๙,๖๗๖ หน่วย ทาโกะยากิ ๙,๔๑๘ หน่วย ส่วนอาหารสด ไม่ทอด ไม่ย่าง เช่นปลาดิบ มีสารเอจีเพียง ๖๙ หน่วยเท่านั้น อาหาร

ผ่านกระบวนการเช่นบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป มีเอจีสูง เช่นเดียวกับผลไม้ที่มีรสหวาน การดื่มน้ำผลไม้แยบๆ กับน้ำอัดลม เพราะนอกจากจะไม่มีกากใยแล้ว ยังมีน้ำตาลในตัวเองและมีน้ำตาลที่เติมลงไปอีกด้วย นุหรีมีเอจีสูง เพราะเกิดจากการเผาไปยาสูบ มีน้มน้ำชาคั้นจากนุหรียังทำให้แก่กว่าวัย

การเรียงลำดับการกินอาหารก็สำคัญ โดยให้กินผักก่อน กินเนื้อตาม แล้วกินข้าว เนื่องจากข้าวจะเปลี่ยนเป็นน้ำตาลได้เร็ว กว่าจะกินข้าวอ่อม ข้าวก็เปลี่ยนเป็นน้ำตาลมากมาย แต่ถ้ากินผักและโปรตีนก่อน เมื่ออ่อมแล้วจะกินข้าวได้น้อยลง ช่วยให้ร่างกายสร้างสารเอจिन้อยลง

จากการศึกษาทดลองนาน ๘ ปีเพื่อดั่งสารเอจีออกจากร่างกายของหนู พบว่าหนูที่เป็นมะเร็งซึ่งถูกดั่งสารเอจีออกจากร่างกายมีขนาดก้อนมะเร็งลดลง เส้นเลือดที่อุดตันในสมองหายไป และเส้นเลือดที่แข็งตัวก็นิ่มลง ดังนั้นหากสามารถพัฒนาวิธีดั่งสารเอจีออกจากร่างกายมนุษย์ได้อย่างปลอดภัย จะส่งผลดีต่อผู้เป็นโรคหลอดเลือดและระบบประสาท

ด้านนายแพทย์โยชิโนะริ นงูโมะ นายแพทย์วัยใกล้ ๖๐ ผู้เขียนหนังสือ *ยิ่งอดยิ่งสุขภาพดี* หรือ *แก่ช้าลงแน่ แค่ปล่อยให้ท้องหิว* ใช้เวลา ๘ ปีทดลองและค้นพบหนทางดูแลสุขภาพจนทำให้ร่างกายเขาอ่อนกว่าวัย จากการทดสอบทางกายภาพพบว่าเขามีอายุสมองเทียบ

เท่าคนอายุ ๓๘ ปี อายุกระดูกเทียบเท่าคนอายุ ๒๘ ปี และอายุหลอดเลือดเทียบเท่าคนอายุ ๒๖ ปี

เขาบอกว่าเคล็ดลับสำคัญคือปล่อยให้หิวหรือท้องร้องเสียบ้าง เนื่องจากโกรทฮอร์โมนและอินซูลินซึ่งทำหน้าที่ซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอในร่างกายทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง ช่วยเสริมสร้างกล้ามเนื้อ เผาผลาญไขมัน จะทำงานเฉพาะช่วงหิวเท่านั้น ส่วนฮอร์โมนอะดิโปเนกทินซึ่งมีหน้าที่ทำความสะอาดหลอดเลือด เป็นตัวขัดความอ่อนเยาว์ของหลอดเลือด จะไม่ทำงานในคนที่ม่ไขมันสูง การปล่อยให้รู้สึกหิวจะกระตุ้นการทำงานของฮอร์โมนเหล่านี้

นายแพทย์โยชิโนะริแนะนำให้กินอาหารเพียงวันละหนึ่งมือ โดยกินอาหารทุกส่วนเพื่อให้ได้สารอาหารและโภชนาการครบถ้วน เช่น กินผลไม้ทั้งเปลือก กินปลาทั้งชิ้น ถ้าหิวจนทนไม่ไหวให้ร้องท้องด้วยไขหนึ่งฟอง หากกินสามมือ แต่ละมือควรกินแค่ครึ่งกระเพาะหรือ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ไม่แนะนำให้เด็กหรือสตรีมีครรภ์ใช้วิธีนี้ ไม่ควรออกกำลังกายด้วยการวิ่ง แต่ให้เดินเร็ว นอนไม่เกิน ๒ ทุ่ม และตื่นเช้าเพื่อรับแสงแดดอ่อน

ที่ต่อนอนเร็ว เพราะร่างกายจะผลิตโกรทฮอร์โมนในช่วงที่เรานอนหลับประมาณ ๔ ทุ่มถึงตี ๒ เท่านั้น ที่ต้องตื่นเช้า เพราะแสงอาทิตย์จะกระตุ้นให้ร่างกายหลั่งสารแห่งความสุขที่ชื่อเซโรโทนิน ที่สำคัญคือควรทิ้งความกังวลและ

เคล็ดลับอายุยืน

แบบนายแพทย์ชิงอากิ ฮิโนฮาระ (Shigeaki Hinohara)
ผู้อายุยืน ๑๐๕ ปี และยังคงทำงานด้านการแพทย์
อย่างจริงจังก่อนเสียชีวิตไม่กี่เดือน

อย่ารีบเกษียณ คนจำนวนมากจะหยุดกิจกรรมในชีวิตอย่างสิ้นเชิงหลังเกษียณอายุ แล้วพบว่าว่างมาก แต่เขายังทำงานที่โรงพยาบาลและมีกิจกรรมทางสังคม แม้อายุเกิน ๑๐๐ ปี จงกระตือรือร้นโดยวางแผนการทำงานหรืองานอดิเรกอยู่เสมอ แต่การทำงานในช่วงท้ายของชีวิตไม่ควรเต็มไปด้วยความเครียดและไม่เต็มใจทำ เพราะจะทำให้อายุสั้นลง

หมั่นใช้บันได กิจกรรมทางกายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สุขภาพดี การนั่งมากเกินไปในวัยนี้จะเริ่มก่อตัวไม่ได้ใช้กล้ามเนื้อและฝึกสมอง การใช้ร่างกายประจำวันที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ คือ การเดิน การขึ้นบันได หรือออกไปซื้อของด้วยตัวเอง

อย่าปล่อยให้น้ำหนักตัวมากเกินไป บอช่า เขาตีบาแพ น้ำส้ม นม และน้ำนมมะกอกหนึ่งช้อน บ้อเกียคิมมหรือคูกี้ ทำงานยุ่งจะงคบ็อกกลางวัน บ้อยีนกินผัก ปลา และข้าวเล็กน้อย กินเนื้อไม่ติดมัน ๑๐๐ กรัม สัปดาห์ละสองครั้ง

อย่ายึดมั่นกับกฎสุขภาพจนเข้าขั้นหมกมุ่น แม้การออกกำลังกายและกินอาหารตามหลักโภชนาการคือเส้นทางสู่สุขภาพดีและอายุยืนยาว เขานับย้าว่าไม่จำเป็นต้องยึดติดกับกฎระเบียบเหล่านั้นจนถึงขั้นหมกมุ่น “อย่าให้ร่างกายเหนื่อยล้าด้วยการยึดกฎระเบียบ เช่น เวลาตื่น เวลานอนมากเกินไป ให้ฝึกเด็ก ๆ ที่เล่นสนุกจนล้มกับล้มนอน แต่สุขภาพดี”

“หมอไม่ได้รับยาทุกโรค” แต่ละคนมีความพิเศษเฉพาะตัว “เพื่อรู้จักโรคและช่วยเหลือผู้คน เราต้องการศิลปะศาสตร์ ไม่ใช่แค่ศาสตร์ การแพทย์อย่างเดียว” ความสุขสบายคือยาวนานเอก ดังเช่นเด็กปวดฟันที่เล่นจนล้มปวดฟัน คนตรีและศิลปินบำบัดจะช่วยรักษาผู้ป่วยได้อย่างที่หมอคาดไม่ถึง

หาเป้าหมายชีวิตที่ทำให้ไม่ว่าง ไม่ใช่แค่กิจกรรมที่ทำให้ยุ่งอยู่ตลอดเวลา แต่ต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหมายและมีคุณค่าต่อชีวิต มิเช่นนั้นจะกลายเป็นคนที่ยุ่ง แต่ภายในรู้สึกว่างเปล่า ดังที่เขาเชื่อว่าเขามีชีวิตเพื่อการให้ จึงเต็มเข้าทุกวินาทีอย่างมีชีวิตชีวาเพื่อไปช่วยเหลือผู้คน

จงหาแรงบันดาลใจ ความริ้นรมย์ และความสงบสุขในชีวิตผ่านงานศิลปะ อย่างนั้น ครอนครองทรัพย์สิ้นเงินทอง เพราะสิ่งที่ทำให้เขามีความสุขระยะยาวคือประสบการณ์ชีวิต มิใช่สิ่งของ

ปลดปล่อยความเครียดออกไปให้หมด โดยอย่าอยู่ใกล้ต้นเหตุที่ทำให้เครียด ไม่คิดมาก การลืมทำได้ด้วยการนอนหลับ เพราะประสาทส่วนฮิปโปแคมปัสจะช่วยจัดระบบความทรงจำทำให้ลืมสิ่งที่ไม่อยากจำได้ และหลอกหลอสมองด้วยการแสดงความรู้สึกขอเวลาเจอสิ่งที่ทำให้เราเครียด เช่น แก้วส่งเสียงดีใจ เป็นต้น

เมื่อศึกษาแนวทางสุขภาพดี อ่อนเยาว์ และอายุยืนตามทีทกล่าวข้างต้นแล้ว จึงเหลือแต่การเลือก ทดลอง ปรับปรุง เพื่อให้เข้ากับสภาพร่างกายและจิตใจ สิ่งสำคัญไม่ควรลืมคือ สุขภาพดี ไม่ใช่เรื่องทางกายเพียงอย่างเดียว ต้องใส่ใจความรู้สึกนึกคิดและจิตใจด้วย ๓

สัญชาตญาณแรก แม่นแค่ไหน

ทุกคนอาจเคยตอบคำถามตามสัญชาตญาณ ต่อมาเมื่อต้องตัดสินใจอีกครั้งก่อนจะยืนยันเป็น “คำตอบสุดท้าย” ซึ่งเราก็มักจะไม่ค่อยกล้าเปลี่ยนคำตอบไม่ว่าล้มเหลวแค่ไหนก็ตาม และแน่นอนว่าต้องมีอย่างน้อยสักครั้งในชีวิตที่อยากรู้ขึ้นมาจริงๆ ว่า...

คำตอบแรกสุดนั้นแม่นยำแค่ไหน!

คำถามที่ดูเล็กน้อยแบบนี้เองที่งานวิจัยของฝรั่งเศสชอบทำกันมาก มีคนไปไล่ตามเก็บสถิติไว้ทำให้รู้ว่ตลอด ๗๐ ปีที่ผ่านมา มีการศึกษาด้วยวิธีการแบบต่างๆ และตีพิมพ์งานวิจัยเรื่องทำนองที่ว่า “คำตอบแรกสุดแม่นแค่ไหน” ไม่น้อยกว่า ๓๓ ชิ้นแล้ว

ผลที่ได้น่าสนใจดีด้วยคือ คำตอบเกินกว่าครึ่งหนึ่งมักจะผิด แต่เธออาจมีวิธีทำให้การตอบส่วนใหญ่ถูกต้องได้

เอ๊ะ อย่งไรกัน

ก่อนอื่นควรจะต้องรู้ข้อเท็จจริงเรื่องหนึ่งคือ การเปลี่ยนคำตอบแรกสุดไปเป็นอย่างอื่นแล้วเกิดผิดขึ้นมา เราจะเกิดความสับสนรุนแรงระดับที่แทบยอมรับไม่ได้ คิดว่าตัวเองโง่งงเอาตุ่นที่เลือกทำแบบนั้น!

อันนี้ไม่ได้พูดลอยๆ มีงานวิจัยจากทีมมหาวิทยาลัยฮิลลินอยส์ที่ทำร่วมกับมหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นเอริโซนาและมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดที่ยืนยันเรื่องนี้ อยู่ พวกเขาพบว่า เป็นเรื่องพิลึก แต่จริงที่แม้ว่าคำตอบแรกสุดจะผิดก็ยังคงรู้สึกไม่แย่นัก หากเทียบกับการเปลี่ยนจากที่เคยตอบถูกแต่แรกแล้วเปลี่ยนไปตอบผิด และความรู้สึกที่ “รุนแรง” แบบนี้เองที่ทำให้การเปลี่ยนคำตอบจากที่เคยถูกกลายเป็นผิดเป็นเรื่องที่จดจำฝังแน่นมากกว่า จนดูว่ามีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า แต่ความรู้สึกดังกล่าวนั้นไม่จริงเลย! จะเห็นได้ชัดเจนว่าปฏิกิริยาการตอบสนองแบบ “อสมมาตร” เช่นนี้ จะคอยอุดรั้งไม่ให้เราเปลี่ยนแปลงคำตอบ เพราะกลัวจะเป็นการเปลี่ยนจากที่ถูกอยู่แล้วให้กลายเป็นผิด

ตัวอย่างที่พบบ่อยในชีวิตประจำวันก็คือ การเปลี่ยนแถวรอจ่ายเงินในซูเปอร์มาร์เกตหรือตามช่องจ่ายเงินของทางด่วนที่เรามักจดจำประสบการณ์ของการเปลี่ยนแถวแล้วทันทีทันใดแถวที่เข้าไปต่อใหม่ก็เคลื่อนช้าลง จนช้ากว่าแถวเดิมที่เคยรอ!

ทำไมเราชวยนัก... คำตอบอาจจะไม่ใช่เรื่องความชวย แต่อันที่จริงคือ เราก็เคยย้ายแถวแล้วเร็วขึ้น แต่ประสบการณ์ไม่ได้รุนแรงจนให้จดจำเท่ากับที่ย้ายแถวไปแล้วช้าลง

วิธีการทดลองเขาทำกันแบบนี้ นักวิจัยนำข้อสอบวิชาจิตวิทยากลางภาคของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมา ๑,๕๖๑ ชุด แล้วดูร่องรอยการลบเพื่อเปลี่ยนคำตอบ พร้อมกับบันทึกจำนวนครั้งที่เปลี่ยนคำตอบไปมา

ผลคือ ๕๑ เปอร์เซ็นต์ของการเปลี่ยนคำตอบเป็นการเปลี่ยน “จากที่ผิดอยู่ให้กลายเป็นถูก” ขณะที่ราว ๒๕ เปอร์เซ็นต์เป็นการเปลี่ยนจากที่ถูกอยู่แล้วให้กลายเป็นผิด และอีก ๒๓ เปอร์เซ็นต์ที่เหลือเป็นการเปลี่ยนจากที่ผิดอยู่ไปเป็นอันที่ผิดอีกอัน

เห็นได้ชัดเจนว่าการเปลี่ยนจากผิดเป็นถูกมีจำนวนมากกว่าจากถูกเป็นผิด ในอัตราส่วนราวสองต่อหนึ่ง

แต่เมื่อสุ่มถามนักศึกษา ๕๑ คนว่า พวกเขา รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงคำตอบจะเป็นแบบไหน (ผิดไปถูก ถูกไปผิด หรือผิดไปผิด) ปรากฏว่ามี ๗๕ เปอร์เซ็นต์ที่

**การระบุระดับ
ความเชื่อมั่น
สำหรับคำถาม
แต่ละข้อช่วยให้
รู้ได้อย่างรวดเร็ว
ว่ามีโอกาสตอบ
ถูกแค่ไหน และ
มีประโยชน์ใช้ช่วย
การตัดสินใจ
ในภายหลังได้ว่า
จะเปลี่ยนคำตอบ
ดีหรือไม่**

เดาว่าน่าจะเปลี่ยนจากถูกอยู่แล้วเป็นผิดแน่ ๆ ซึ่งสวนทางกับผลการทดลอง

การทดลองที่ ๒ นักวิจัยจำลองเกม “ใครอยากเป็นเศรษฐี (Who wants to be a millionaire?)” ที่มีช่วงเปิดโอกาสให้เปลี่ยนคำตอบได้ สังเกตได้ชัดเจนว่าเกิดความตึงเครียดกับทีมอาสาสมัครมาก หากคนในทีมเลือกเปลี่ยนคำตอบใหม่เพื่อนในทีมจะแสดงออกถึงความสับสนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน กลับกันกับเวลาเพื่อนในทีมยืนยันคำตอบเดิม คนในทีมจะรู้สึกว่าการกำลังจะมีโชคและตอบถูก

แต่ความจริงก็คือ โดยสถิติแล้วทั้งสองทางเลือกทำให้ถูกหรือผิดเท่า ๆ กัน ไม่มีแบบใดแน่นอนอย่างที่เลย ดังนั้นคำตอบแรกจึงไม่ได้เลวร้ายด้วยตัวของมัน แต่ความมีอคติของพวกเราเองที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงคำตอบทำได้ยากมาก และไม่ยอมเปลี่ยนด้วยเชื่อว่าจะทำให้ผิดซึ่ง...ไม่จริงเลย

นักวิจัยมองว่าผลการทดลองนี้มีประโยชน์ เอาไปใช้กับเรื่องต่าง ๆ ได้มากมาย ตั้งแต่เลือกซื้อรถ เลือกเส้นทางอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเอง รวมไปถึงคู่คนที่มีโอกาสจะได้แต่งงานกัน เป็นต้น เพราะในสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้คนก็ยึดติดกับสัญชาตญาณแรกไม่แตกต่างกัน จึงอาจทำให้ตัดสินใจโดยไม่ได้ใช้หลักเหตุผลหรือหลักฐานมาประกอบอย่างเต็มที่นัก

คำถามสำคัญข้อหนึ่งจึงน่าจะได้ว่าเราจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างไรให้ประสบผลสำเร็จได้ดีที่สุด

มีนักวิจัยที่เสนอวิธีการแก้ไขที่เรียกว่า “เมตาคognition (metacognition)” หรือ “การฝึกคิดเกี่ยวกับความคิด” และใช้ความคิดทำงานนี้ในการตรวจตราและ

ควบคุมพฤติกรรมหรือการตัดสินใจของเราเอง

ยังไม่ต้องงงคำศัพท์ กำลังจะขยายความเดี๋ยวนี้เลย

มีการทดลองในลิง โดยการป้อนคำถามต่าง ๆ บ้างก็ง่าย บ้างก็ยาก บางคำตอบพวกมันก็ไม่รู้มาก่อนและตอบไม่ได้ สิ่งนี้นักวิจัยประหลาดใจคือ พวกมันแสดงอาการว่า “รู้ตัวว่าไม่รู้คำตอบที่ถูกต้อง” ได้เร็วมาก และตัดสินใจตอบคำถามให้ดีที่สุดตามที่รับรู้นั้น

แต่นักวิจัยประหลาดใจพอ ๆ กันกับเรื่องนี้ก็คือ พวกเขาพบว่าบางครั้งนักศึกษาระดับปริญญาตรีกลับไม่ได้แสดงอาการตระหนักถึงการไม่รู้เช่นนี้เลย และมักประหลาดใจกับคะแนนสอบหรือเกรดที่ตัวเองได้รับ นักศึกษาบางคนก็จะประเมินความสามารถของตัวเองสูงกว่าความเป็นจริงอยู่เสมอ ขณะที่บางคนก็ประเมินต่ำกว่าจริง

แต่สิ่งที่พวกนี้มีเหมือนกันก็คือ พวกเขาเชื่อว่าสัญชาตญาณแรกของตัวเองพิเศษเหนือกว่าคนอื่นหรืออย่างน้อยก็ไม่แพ้คนอื่น

นักวิจัยได้ข้อสรุปเช่นนี้จากการทดลองดังนี้

พวกเขาขอให้นักศึกษาระบุความเชื่อมั่นในการตอบข้อสอบวิชาจิตวิทยาแบบที่เป็นตัวเลือกแต่ละข้อด้วยการระบุว่าเป็นแค่ “เดา” หรือ “รู้คำตอบแน่ชัด” ใน “คำตอบแรกสุด” จากนั้นเมื่อทำข้อสอบจนเสร็จก็ให้ระบุไว้ด้วยว่ามีการเปลี่ยนแปลงคำตอบแรกสุดนั้นหรือไม่

ผลก็คือนักศึกษาเปลี่ยนคำตอบว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด และก็มีมักจะได้คำตอบใหม่ที่ถูกต้อง สำหรับคำถามที่รู้สึกไม่มั่นใจมากที่สุดนั้น การยึดถือ

คำตอบแรกสุดถือเป็นความคิดที่ไม่ได้เรื่องเท่าไร เพราะมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นคำตอบที่ผิด

วิธีการที่เล่าไปเรียกว่าเป็นการทำ “เมตาคognition” คือการระบุระดับความเชื่อมั่นสำหรับคำถามแต่ละข้อ ซึ่งมีประโยชน์ใช้เป็นตัวทำนายความถูกต้องของการตัดสินใจได้ โดยไม่ขึ้นกับว่าควร

จะเปลี่ยนคำตอบหรือไม่ พุดอีกอย่างก็คือ การทำแบบนี้ช่วยให้รู้ได้อย่างรวดเร็วว่ามีโอกาสตอบถูกแค่ไหน และเพราะการเขียนระดับความเชื่อมั่นในการตัดสินใจทันที จึงมีประโยชน์ใช้ช่วยตัดสินใจในภายหลังได้ว่าจะเปลี่ยนคำตอบดีหรือไม่

ในอีกการทดลองหนึ่ง ให้ทำเมตาคognition โดยระบุระดับความเชื่อมั่นเป็นตัวเลข ๑-๕ ว่าจะตอบถูกหรือไม่ถูก ครานั้นจึงใช้ระดับความเชื่อมั่นเป็นแนวทางเลือกตอบคำถาม ผลที่ได้น่าทึ่งทีเดียว เพราะแม้นักศึกษาเลือกเชื่อมั่นอยู่กับสัญชาตญาณตั้งต้น แต่พวกเขาก็ได้คำตอบที่ถูกต้องบ่อยมากขึ้น

ดังนั้นอาศัยการระบุความเชื่อมั่นขณะเกิดสัญชาตญาณแรกสุด ร่วมกับการทบทวนคำตอบซ้ำ แล้วจึงตัดสินใจตอบ จึงช่วยให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องได้มากขึ้นกว่าการใช้แค่ความรู้สึกแรก

วิธีการนี้น่าจะเหมาะกับการทำข้อสอบแบบหลายตัวเลือกของนักเรียนนักศึกษามาก ลองใช้กันดูได้ผลอย่างไรก็เขียนมาเล่าสู่กันฟังได้

SIAM.

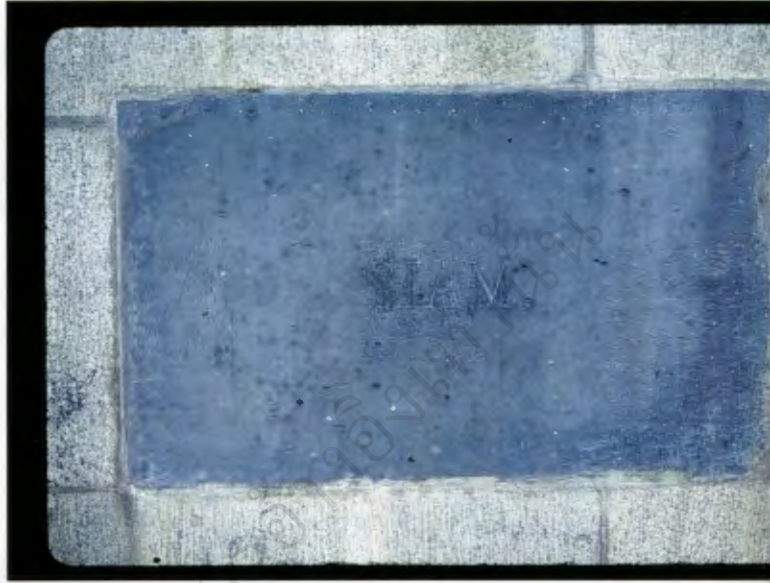
กลางกรุง วอชิงตัน ดี.ซี.

ในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. เมืองหลวงของสหรัฐอเมริกา นอกจากแท่นหินสลักชื่อ Thailand ที่อนุสรณ์สถานสงครามเกาหลี (ในฐานะหนึ่งในชาติที่ส่งทหารไปร่วมรบ) พื้นที่ National Mall and Memorial Park สวนสาธารณะขนาดใหญ่ใจกลางเมืองที่เต็มไปด้วยสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ยังมี “ของที่ระลึก” จากเมืองไทยอีกชิ้นหนึ่ง ซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่คนไทยอาจคาดไม่ถึง

ของที่ระลึกดังกล่าวส่งไปจากสยามในปี ๒๔๒๕/ค.ศ. ๑๘๘๒ และถูกติดตั้งไว้ในอนุสาวรีย์วอชิงตัน (Washington Monument) ที่สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงจอร์จ วอชิงตัน หนึ่งในผู้ก่อตั้งประเทศและประธานาธิบดีคนแรกของสหรัฐอเมริกา (ดำรงตำแหน่งปี ๒๓๓๒-๒๓๔๐/ค.ศ. ๑๗๘๙-๑๗๙๗)

อนุสาวรีย์วอชิงตันปรากฏตัวในภาพยนตร์ฮอลลีวูดหลายเรื่อง ด้วยลักษณะที่โดดเด่น คือเป็นเสาหินสูงขึ้นไปสู่ท้องฟ้า โดยในความเป็นจริงที่มีฐานะเป็นแท่งหินที่สูงที่สุดในโลกด้วยความสูง ๑๖๙.๐๔๖ เมตร โดยมีน้ำหนักมากถึง ๔ หมื่นตัน สร้างจากหินอ่อน หินแกรนิต และหินบลูสตีไฟ (bluestone gneiss)

เมื่อสร้างเสร็จในปี ๒๔๒๗/ค.ศ. ๑๘๘๔ อนุสาวรีย์วอชิงตันกลายเป็นสิ่งก่อสร้างที่สูงที่สุดในโลก ก่อนจะเสียตำแหน่งให้แก่หอไอเฟล กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ในปี ๒๔๓๒/ค.ศ. ๑๘๘๙

ภาพ : www.nps.gov

หลังจากสหรัฐอเมริกาประกาศอิสรภาพ (๒๓๑๙/ค.ศ. ๑๗๗๖) และรับชนะอังกฤษ (๒๓๒๖/ค.ศ. ๑๗๘๓) ก็เคยมีข้อเสนอในการสร้างอนุสาวรีย์ของ จอร์จ วอชิงตัน ก่อนที่จะเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบอื่น เพื่อระลึกถึงผู้ก่อตั้งประเทศท่านนี้ ต่อมาจะต้องผ่านการถกเถียงเรื่องความเหมาะสม ลักษณะ ตำแหน่งที่ตั้ง อีกหลายสิบปี

ผู้ออกแบบอนุสาวรีย์คือ โรเบิร์ต มิลล์ส (Robert Mills) ชาวอเมริกันจากเมืองชาร์ลส์ตัน รัฐนอร์ทแคโรไลนา โดยได้ต้นแบบจากแท่งหินโอเบลิสก์ (Obelisk) ของอียิปต์โบราณ โดยภายในกลวงและมีบันไดวนขึ้นไปยังจุดสูงสุด (มีทั้งหมด ๕๐ ชั้น) ๘๙๗ ชั้น แต่กว่าการก่อสร้างจะเริ่มต้นขึ้นต้องรอถึงปี ๒๓๙๑/ค.ศ. ๑๘๔๘

ระหว่างปี ๒๓๙๗-๒๔๒๐/ค.ศ. ๑๘๕๔-๑๘๗๗ การก่อสร้างหยุดชะงักเนื่องจากขาดแคลนเงินทุนและสงครามกลางเมืองรวมไปถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการ หลังจากได้รับงบประมาณจากรัฐจึงมีการก่อสร้างต่อโดยปรับแก้แบบอนุสาวรีย์

จากร่างแรก กระทั่งสร้างเสร็จในปี ๒๔๒๗/ค.ศ. ๑๘๘๔ (ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๕ ของสยาม) และมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการในปีถัดมา ส่วนการตกแต่งภายนอกดำเนินต่อมาจนถึงปี ๒๔๓๑/ค.ศ. ๑๘๘๘ ภาพของอนุสาวรีย์วอชิงตันจึงเป็นอย่างไรที่เราเห็นในปัจจุบัน คือเป็นแท่งหินปลายแหลมชี้ตรงขึ้นไปยังท้องฟ้า มีเสาธงชาติสหรัฐฯ ๕๐ ต้นล้อมรอบเป็นวงกลม

หากมองจากแผนที่จะเห็นความเชื่อมโยงกับสถานที่สำคัญโดยรอบ ด้านทิศเหนือคือตำแหน่งของทำเนียบขาว (White House) ทางตะวันตกคืออนุสาวรีย์ลินคอล์น (Lincoln Monument) ส่วนทางตะวันออกคืออาคารรัฐสภา (Capitol Hill)

ส่วนที่เกี่ยวกับสยาม (ไทย) คือการตกแต่งผนังภายในอนุสาวรีย์ที่รวบรวม “แผ่นหินที่ระลึก” (commemorative stones) จากรัฐต่างๆ ในสหรัฐฯ สมาคมองค์กร รวมถึงประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จำนวนกว่า ๑๙๐ ชิ้น ที่ส่งมาร่วมแสดงเป็นส่วนหนึ่งของอนุสาวรีย์แห่งนี้ >๒๔

<๒๒

ปัจจุบันอนุสาวรีย์วอชิงตันอยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ (National Park Service) ของสหรัฐฯ โดยเว็บไซต์ของหน่วยงานกล่าวว่า มีแผ่นหินจากสยามแผ่นหนึ่งติดตั้งอยู่บนผนังที่ระดับความสูง ๑๙๐ ฟุต ใกล้กับแผ่นหินจากบราซิล กรีซ และสวีตเซอร์แลนด์

ข้อมูลระบุว่าแผ่นหินนี้ถูกส่งมาในปี ๒๔๒๕/ค.ศ. ๑๘๘๒ กว้าง ๒ ฟุต ๒ นิ้ว ยาว ๓ ฟุต ๖ นิ้ว ไม่ทราบชนิดของหิน (not identified) โดยมีอักษรโรมันจารึกว่า SIAM.

นิติกาญจน์ กำลังวรรณ ผู้สื่อข่าวของวีโอเอ (Voices of America - VOA) ภาควิชาภาษาไทย รายงานข่าวเรื่องนี้ (๒๐

ตุลาคม ๒๕๖๒) ว่าเจ้าหน้าที่ดูแลอนุสาวรีย์ไม่ทราบรายละเอียดมากนัก แต่เป็นที่แน่ชัดว่ามีการส่งแผ่นหินขนาดเล็กจาก “แหล่งหินของราชสำนักที่โคราช” (นครราชสีมา) ตามพระราชดำริของรัชกาลที่ ๕ แต่เนื่องจากขนาดเล็กมาก (กว้าง ๖ นิ้ว ยาว ๑๑ นิ้ว) รัฐบาลสหรัฐฯ จึงจัดทำจำลองให้ได้ขนาดที่เหมาะสมอีกชิ้นหนึ่ง โดยติดตั้งในปี ๒๔๒๘/ค.ศ. ๑๘๘๕

รายงานข่าวกล่าวด้วยว่า ก่อนปี ๒๕๖๒/ค.ศ. ๒๐๑๙ ผนังส่วนที่ติดตั้งแผ่นหินจารึกของสยามปิดไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าชมมานานกว่า ๔ ทศวรรษ โดยหากจะไปชมก็ต้องขึ้นลิฟต์ไปยังชั้น

บนสุดของอนุสาวรีย์ แล้วค่อยเดินลงบันไดมายังผนังบริเวณดังกล่าว

หากเราลองย้อนทวนประวัติศาสตร์ จะพบว่าสยามเริ่มติดต่อกับสหรัฐฯ มาตั้งแต่ปี ๒๓๖๑/ค.ศ. ๑๘๑๘ จนมีการลงนามในสนธิสัญญาไมตรีและพาณิชย์ เมื่อปี ๒๓๗๖/ค.ศ. ๑๘๓๓ (ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๓ และประธานาธิบดีแอนดรูว์ แจ็กสัน ของสหรัฐฯ) โดยเรื่องที่เป็นที่รับรู้กันในหมู่มิตรไมตรีคือ เมื่อรัชกาลที่ ๔ มีพระราชสาส์นไปถึงประธานาธิบดีเจมส์ มูคานัน โดยมีพระราชประสงค์จะพระราชทานช้างหนึ่งคู่ให้แก่สหรัฐฯ แต่กว่าที่พระราชสาส์นจะเดินทางไปถึง ก็ล่วงเลยเข้าสู่สมัยของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ซึ่งได้ตอบปฏิเสธมาอย่างสุภาพ

ส่วนกรณีแผ่นหินนี้ที่ถูกส่งไปในสมัยรัชกาลที่ ๕ ยังไม่เคยพบหลักฐานเอกสารจดหมายเหตุ แต่หากตรวจสอบเหตุการณ์ความสัมพันธ์สยามกับสหรัฐฯ สมัยรัชกาลที่ ๕ จะพบว่าในรัชกาลนี้ สยามเคยส่งสิ่งของไปร่วมงานแสดงนิทรรศการนานาชาติ (World Fair) ที่สหรัฐฯ หลายครั้ง โดยรัชกาลที่ ๕ พระราชทานศิลปวัตถุให้สถาบันสมิทโซเนียนนำไปจัดแสดงด้วย

เรื่องแผ่นหินที่สยามส่งไปร่วมสร้างอนุสาวรีย์วอชิงตันจึงยังเป็นประเด็นที่ต้องค้นคว้ารายละเอียดกันต่อไป แต่ที่น่าจะแน่นอนคือ สยามสนใจ ติดต่อกับรักษาความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ในฐานะมหาอำนาจใหม่ของโลก ตั้งแต่ยุคก่อตั้งประเทศมาแล้ว ๓

อ้างอิง

นิติกาญจน์ กำลังวรรณ. พิสูจน์ “แผ่นหินจารึกจากแดนสยาม” ในอนุสาวรีย์วอชิงตัน โดยสำนักข่าวเสียงอเมริกา (VOA) ที่ <https://fb.watch/60s4DkdZQR/> (๒๐ ตุลาคม ๒๐๑๙) เข้าถึงเมื่อ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๒.

“กะเหรี่ยงตั้งชื่อแผ่นดินนี้ว่าก่อลา (Kaw-Lah) หมายถึงดินแดนที่อุดมสมบูรณ์
พวกเราหักล้างทางพง แรงงานผลิตดอกออกผล เรามีความสุขมาก เปลี่ยนนาม
แผ่นดินเป็น ‘ก่อทูละ’ แปลว่าดินแดนที่ปราศจากสิ่งชั่วร้าย ความอดอยาก และ
การแก่งแย่งชิงดี”

เอกสารเผยแพร่ของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union, KNU)
The Karens and Their Struggle for Freedom (ค.ศ. ๑๙๕๒)

“ก่อทูละ”

บุ พงสาวดารฉบับกะเหรี่ยง

เรื่อง : สุเจน นสวฤกษ์

ภาพกะเหรี่ยงแบบจิตรกรรมฝาผนัง
วัดใหม่เทพนิมิต คาดว่าวาดใน
สมัยอยุธยา น่าจะเป็นภาพกะเหรี่ยง
ที่เก่าแก่ที่สุดภาพหนึ่ง
(ภาพ : นิพัทธ์พร เห่งแก้ว)

ทุกครั้งที่เราเดินทางตามตะเข็บชายแดนไทย-เมียนมา สิ่งที่ทำให้การเดินสวนสนามของกองกำลังชนกลุ่มน้อยบนถนนเอกลักษณ์สุดประจำเผ่าของคนที่เราเข้าไป คำนวณที่มักปรากฏในความคิดของผมคือ คนเหล่านี้เล่าเรื่องของตัวเองอย่างไร?

ที่รียกให้ถึงผู้รับกองทัพเมียนมาเกือบ ๑ ศตวรรษ ในทางประวัติศาสตร์ พวกเขาหลงเหลือหลักฐานอะไรที่เล่าเรื่องยรรพบุรุษ พวกเขาสืบสานถ่ายทอดเรื่องราวของตัวเองแบบไหน ฯลฯ

เพื่อนนักประวัติศาสตร์เคยบอกผมว่า การเขียนประวัติศาสตร์ชนกลุ่มน้อยยากกว่าเขียนประวัติศาสตร์กลุ่มชนที่มีประเทศหลายเท่าด้วยข้อจำกัดด้านหลักฐานและการลงพื้นที่ที่กลุ่มชนที่คนภายนอกเรียกพวกเขาว่า “กะเหรี่ยง” (Karen) ก็ไม่พ้นข้อจำกัดดังกล่าว

หลายเรื่องเล่าเกี่ยวกับกะเหรี่ยงคล้ายเทพนิยาย เป็นนิทานถ่ายทอดผ่านคำบอกเล่าของผู้อาวุโสสูงลูกหลานรุ่นสู่รุ่น เรื่องราวของพวกเขาจะเริ่มมีหลักฐานจับต้องได้ในช่วงต้น

คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ อันเป็นรอยต่อระหว่างการล่มสลายของรัฐในโลกยุคโบราณกับการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่รัฐสมัยใหม่แบบที่คนรุ่นเรารู้จัก

ย้อนไป ๗ ปี (๒๕๕๗) ผมเห็นความพยายามเล่าเรื่องตัวเองของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) ในนิทรรศการที่พวกเขาติดตั้งบนเสาไม้ไผ่ปักไว้ข้างซุ้มประตูทางเข้าสู่บริเวณที่ใช้สวนสนาม

ฉันนี้ทำหน้าที่ต้อนรับและให้ข้อมูลกับคนที่ข้ามแม่น้ำเมยจากฝั่งไทย (และเส้นเขตแดนสมมุติ) มาร่วมงานวันชาติกะเหรี่ยงในฝั่งพม่า

เป็นนิทรรศการเรียบง่าย แต่เรื่องเล่าที่ดูนางงวยไม่เป็นระบบกลับน่าสนใจยิ่ง

สามภาพที่ผมจำได้แม่น คือ ซอบาอูจี-ชายหนุ่มหนวดงาม, แผนที่รัฐกะเหรี่ยง (ติดชายแดนไทย) และกฎสี่ข้อที่ใช้เจรจากับรัฐบาลเมียนมาตลอด

ทั้งหมดทำเพื่อแผ่นดินที่คนกะเหรี่ยงเรียกว่า “ก่อทุเล” (Kawthoolei-ดินแดนแห่งแสงสว่าง)

ดินแดน “กั๊อะ-เบะยวา” ที่คนกะเหรี่ยงเชื่อกันว่าเป็นดินแดนดั้งเดิมของบรรพชน
(ภาพ : หนังสือ *The Karens and Their Struggle for Freedom*)

ซอบาอูจี ผู้วางรากฐานการต่อสู้ปฏิวัติปลดปล่อยรัฐกะเหรี่ยง
(ภาพ : หนังสือ *The Karens and Their Struggle for Freedom*)

“เม็ดทรายที่ไหลริน” แผ่นดินบรรพบุรุษ

เรื่องเล่าของกะเหรี่ยงก็ไม่แตกต่างกับเรื่องเล่าชนชาติอื่น เมื่อกล่าวถึงบรรพบุรุษและถิ่นกำเนิด คือมีลักษณะเป็นนิทานปรัมปรา สืบทอดต่อกันแบบปากต่อปาก กล่าวโดยรวมคือเป็น “ประวัติศาสตร์บอกเล่า” (oral history) มากกว่าจะเป็นหลักฐานลายลักษณ์อักษร

เอกสารสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union, KNU) องค์การนำทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยงในการต่อสู้กับรัฐบาลพม่าระบุว่า ดินแดนต้นกำเนิดของพวกเขาคือ “ทีแซะแมะยวา” (Htee Set Met Ywa - “ดินแดนที่เม็ดทรายไหลริน”)

เรื่องเล่านี้เป็นเรื่องเล่าเดียวกับที่ผู้อาวุโสชาวกะเหรี่ยงในหลายหมู่บ้านทั้งในไทยและพม่าเล่าให้ผมฟัง

นักมานุษยวิทยาชาวตะวันตกจำนวนมากยังคงกล่าวถึงตำนานกะเหรี่ยงเรื่องการอพยพข้ามแม่น้ำที่มีทรายไหลริน (river of running sand) มุ่งลงใต้ ซึ่งน่าจะนำพวกเขาเข้าสู่เขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปัจจุบัน

มีการตีความว่าเรื่องเล่านี้บ่งชี้ถึงพื้นที่บางแห่งเป็นการเฉพาะ มีข้อเสนอมากมายว่าอาจหมายถึงทะเลทรายโกบี (อยู่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจีน), แม่น้ำสาละวิน (ด้านตะวันออกของเมียนมา), แม่น้ำเหลือง (ฮวงโห ภาคกลางของจีน) และแม่น้ำจินซา (Jinshajiang/Jinsha River/Golden Sand River-ต้นน้ำของแม่น้ำแยงซีเกียงด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจีน)

ศาสตราจารย์ชาร์ล เอฟ. คีย์ส (Charles F. Keyes) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ยังเคยเสนอว่าคนกะเหรี่ยงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงของเมียนมาราว ๗๐๐ ปีแล้ว โดยอยู่ร่วมกับชาวมอญในพื้นที่ราบและบางส่วนไปอยู่อาศัยบนพื้นที่สูง

ประเด็นนี้ยังคงเป็นที่ถกเถียงและค้นคว้ากันมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยหลักฐานเกี่ยวกับคนกะเหรี่ยงในช่วงก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ นั้นแทบไม่มี

แต่ข้อมูลหนึ่งที่คนกะเหรี่ยงเองเล่าและตรงกับข้อมูลในหลักฐานจำนวนมากคือ พวกเขามีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจรัฐของเมียนมาตั้งแต่อดีตมาจนยุคปัจจุบัน ส่งผลให้กะเหรี่ยงกับเมียนมาเป็นราว “น้ำ” กับ “น้ำมัน”

ยากที่จะมีวันเข้ากันได้

“กะเหรี่ยง” ในหลักฐานเมียนมา-ไทย

ในหลักฐานหลายชิ้น กษัตริย์สยามนั้นอ้างมานานว่าพระองค์นั้นเป็นใหญ่ครอบครองพระราชอาณาจักรแวดล้อมด้วยประเทศราชจำนวนมาก อันรวมถึง “...บ้านเมืองกะเหรี่ยงบางเหล่าแต่ทิศประจิมจดพายัพ” อันหมายถึงสยามนั้นรับรู้การมีอยู่ของชาวกะเหรี่ยงทางด้านตะวันตกของอาณาจักรมานานแล้ว

จากการสำรวจหลักฐานจำพวกพงศาวดาร ที่ปลายแดนด้านนี้ชาวกะเหรี่ยงปรากฏตัวระหว่างศึกพม่ากับสยามอยู่บ่อยครั้ง ทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมกำลังคนมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยปรากฏใน คำให้การชาวกรุงเก่า (เขียนขึ้นหลังเสียกรุงครั้งที่ ๒) ในฐานะเมือง (หรือบ้าน) “ละวะกะเหรี่ยง”

มหาราชวงษ์พงศาวดารพม่า เล่าว่าในสงครามปี ๒๓๑๘/ค.ศ. ๑๗๗๕ กรุงธนบุรีได้ข่าวจาก “เกรียง” (กะเหรี่ยง) ที่ชายแดน ทำให้ทราบข่าวกองทัพกรุงอังวะยกเข้ามาทางด้านท่าไร่ (กาญจนบุรี)

ศึกใหญ่ที่สุดที่คนกะเหรี่ยงเข้ามามีบทบาทคือสงครามที่นักประวัติศาสตร์ไทยเรียกว่า “สงคราม ๙ ท้า” ศึกระหว่างกรุงอมรปุระกับกรุงเทพฯ ในปี ๒๓๒๘/ค.ศ. ๑๗๘๕ โดยสมรภูมิลำดับคือบริเวณทุ่งลาดหญ้า (เขาชนไก่) เมืองกาญจนบุรี ที่เป็นจุดตัดสินใจแพ้ชนะ

หลักฐานพม่าระบุว่าสงครามคราวนี้สยามใช้กองกำลังกะเหรี่ยงต่อสู้ ในระหว่างรบสยามส่ง “งะกัน” เซลยพม่าที่จับได้ในคราวศึกอะแซหวุ่นกี้ (ปี ๒๓๑๘/ค.ศ. ๑๗๗๕) ให้มาเจรจาย่าศึก โดยงะกันกราบบังคมทูลพระเจ้าปดุง กษัตริย์พม่า (ครองราชย์ปี ๒๓๒๕-๒๓๖๒/ค.ศ. ๑๗๘๒-๑๘๑๙) ที่ยกทัพมาว่า สยามได้เซลยพม่าไปสามคน จากฝีมือของ “ชาวกะเหรี่ยง (กะเหรี่ยง) แขวงสังขละ”

ศาสตราจารย์ ดร. สุเนตร ชุตินธรานนท์ ผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์พม่า ระบุว่า กองกำลังกะเหรี่ยงที่วานีน่าจะอยู่ในบริเวณคยอกกอง (Kyauk Kaung-สันนิษฐานว่าเป็นตำบลหนึ่งในกาญจนบุรี) เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดแถบแม่น้ำสมี (อยู่ในเขตพม่าติดกาญจนบุรี) โดยชาวกะเหรี่ยงแขวงสังขละ (ปัจจุบันคืออำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี) ยังมีบทบาทต่อเนื่องในการเผ่ากระวังชายพระราชอาณาเขตด้านนี้

ร่องรอยความทรงจำเรื่องภัยจากอั้งวะ ยังคงปรากฏอยู่ในความทรงจำของชาวกะเหรี่ยงที่ตั้งถิ่นฐานในภาคตะวันตกของไทย รองศาสตราจารย์ ดร. ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระบุในงานวิจัย ภูมิปัญญาในเวศวิทยาชนพื้นเมืองศึกษากรณีชุมชนในทุ่งใหญ่นเรศวร ว่า มีตำนานกะเหรี่ยงเรื่องการใช้คาถาอาคมและวิธีมากมายในการหนีจนกระจัดกระจายเป็นสามกลุ่ม คือ กลุ่มแรก ถูกกวาดต้อนไปพม่าเรียงแถวยาวได้เจ็ดโค้งแม่น้ำ กลุ่มที่ ๒ ไปกับเรืออังกฤษเจ็ดลำ กลุ่มที่ ๓ ซ้ำมมาฝั่งสยามเจ็ดกลุ่มใหญ่ จากนั้นกระจัดไปตามเมืองแถบภาคกลางและตะวันตก

กะเหรี่ยงสามเผ่าที่เข้ามาในสยาม คือ โพล่ง (โปว์), สอง (สะกอ) และตองสู้ (ตองตู) มาอยู่ร่วมกันและสัญญาว่าจะเอื้อเฟื้อกัน แต่ต่อมาเข้าใจผิดกันจนเผ่าตองสู้หนีไปทางเหนือเหลือเพียงสองเผ่าในป่าทุ่งใหญ่ฯ

ยังมีเรื่องเล่าว่าพวกเขาถูกพม่ากีดกันไม่ให้เข้าถึงการบวชพระในพุทธศาสนา ทำให้เกิดความเชื่อเรื่องนับถือ “ฤๅษี” ในฐานะผู้นำด้านศีลธรรมและต่อสู้กับพม่า นอกจากนี้ยังมองว่ากษัตริย์พม่าไม่มีทศพิธราชธรรม

กะเหรี่ยงที่อยู่ด้านฝั่งตะวันตกของเทือกเขาตะนาวศรีก็รับมรดกความทรงจำนี้มาเช่นกัน เห็นได้ชัดในเอกสาร KNU ที่ระบุว่า “ระบอบศักดินา” พม่านั้น “กดขี่ชนทุกเชื้อชาติ” มองว่าการรุกรานของพม่าในอดีตทำให้กะเหรี่ยงต้องอพยพเข้าไปอยู่ในพื้นที่กันดาร “ตัดขาดจากอารยธรรม” จึงล้าหลังกว่าชาติพันธุ์กลุ่มอื่น (แต่ถ้าหากมองข้อเท็จจริง นี่คือเหตุการณ์ปรกติที่รัฐจารีตในสมัยโบราณทุกรัฐทำทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็อยุธยา หงสาวดี อังวะ เว้ ฯลฯ)

ต่อมาความเปลี่ยนแปลงก็มาถึง มหาอำนาจตะวันตกเข้ามาล่าอาณานิคมในภูมิภาคแข่งกับเจ้าถิ่นเดิม (คือ พม่าและสยาม) พม่าไม่สามารถต่อต้านอังกฤษได้ ในที่สุดก็ตกเป็นอาณานิคม ในขณะที่สยามอ่อนอ่อนผ่อนตามและเอาตัวรอดไปได้ ในที่สุดก็เกิด “เส้นเขตแดน” กันระหว่างพม่า (ของอังกฤษ) กับสยามขึ้น

ชื่อของชาวกะเหรี่ยงสองฟากเขาตะนาวศรีก็ยิ่งซับซ้อนและแตกต่างกันมากขึ้น

ชะตากรรม “กะเหรี่ยง” ในลุ่มอิรวดี-สาละวิน

ความยากลำบากในการค้นข้อมูลประวัติศาสตร์กะเหรี่ยงคือเราแทบจะหาหลักฐานถึงความเป็นมาของพวกเขาในช่วงก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ (ตรงกับช่วงอยุธยาตอนกลาง) ไม่ได้ เพราะกะเหรี่ยงมิได้ก่อตั้งรัฐขนาดใหญ่ การบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษรจึงแทบไม่ปรากฏ กรณีของชาวกะเหรี่ยงในพม่าเรื่องราวจะชัดเจนในช่วงที่อังกฤษปกครองพม่าในฐานะอาณานิคม

ช่วงนั้นปรากฏข้อมูลว่ากะเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำอิรวดี พะโค (เมืองหงสาวดี) เขตตะนาวศรี (ภาคใต้) ปะปนกับชนชาติอื่น โดยในภาคใต้บริเวณเทือกเขาตะนาวศรีมีคนกะเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานหนาแน่นที่สุด

อย่างไรก็ตามอังกฤษนั้นปกครองคนหลากหลายชาติพันธุ์ในพม่าแบบ “แบ่งแยกแล้วปกครอง” (divided and ruled) ใช้ชนกลุ่มน้อยเป็นข้าราชการอาณานิคม ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มีฐานะสูงกว่าชาวพม่า

หม่องทินฮ่อง นักประวัติศาสตร์พม่ายังลงรายละเอียดว่าอังกฤษ “แยกหมู่ชนเชื้อชาติต่างกันออกจากกัน” ไม่ฝึกทหารให้คนไทยใหญ่และพม่า “ให้สิทธิพิเศษเฉพาะพวกจีน (Chin) คะฉิ่น (Kachin) และกะเหรี่ยง”

เขายังมองว่าอังกฤษบังคับกษัตริย์มิงตง (ครองราชย์ปี ๒๓๙๖-๒๔๒๑/ค.ศ. ๑๘๕๓-๑๘๗๘) ให้ยอมรับว่ากะเหรี่ยงเป็นรัฐอิสระทั้งที่ “เป็นของพม่ามาโดยตลอด” แล้วรวบแคว้นกะเหรี่ยงไปปกครองโดยตรง แบ่งคนในที่ราบลุ่มเป็นเขตตามชนชาติ ทั้งยังบอกว่าคนกลุ่มน้อยมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐบาลอังกฤษ

เอกสาร KNU ยืนยันเรื่องนี้ว่าคนกะเหรี่ยงได้รับผลดีจากการปกครองของอังกฤษ เพราะ “ถูกสอนให้รู้จักปกครองด้วยกฎหมาย...เข้าถึงการศึกษา” กะเหรี่ยงมองว่าเรื่องนี้ “ทำให้พม่าชื่นเคืองที่กะเหรี่ยงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกับคนพม่า” ทั้งยังฟันธงว่าผลของการปกครองโดยอังกฤษ ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ “ชาวกะเหรี่ยงก้าวหน้ากว่าชนกลุ่มอื่น” อีกเรื่องที่น่าสนใจคือการเข้ามาของมิชชันนารี

คณะเจรจาของนายพลอองซาน
ที่เดินทางไปเจรจาเรื่องการให้เอกราช
กับพม่าในปี ๒๔๙๐/ค.ศ. ๑๙๔๗
โดยไปถึงกรุงลอนดอนหลังคณะทูตของ
กะเหรี่ยงไม่นาน แต่ได้รับความสำเร็จ
มากกว่า และนำไปสู่การได้เอกราช

แอนโทนี อาร์. วอล์กเกอร์ (Anthony R. Walker) นัก
มานุษยวิทยาชาวอังกฤษ เขียนในบทความ "Karen and
Lahu : ethnic affiliation or Baptists' imagination?" ว่า
กะเหรี่ยงคนแรกที่เข้ารับนับถือคริสต์คือ โกตามิว (Ko Tha Byu)
ในปี ๒๓๗๑/ค.ศ. ๑๘๒๘ โดยเขาถูกจ้างเป็นคนรับใช้ของ
อดิรัม จัดสัน (Adoniram Judson) มิชชันนารีชาวอเมริกัน
ที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาในพม่าแล้วถูกส่งไปช่วยงานเผยแผ่
ศาสนาในเมืองทวาย หลังจากนั้นศาสนาคริสต์นิกายโปร-
เตสแตนต์ก็ขยายตัวอย่างรวดเร็วในหมู่ชาวกะเหรี่ยง โดย
แอนโทนีระบุว่าปัจจัยสนับสนุนสำคัญคือความเชื่อดั้งเดิมของ
กะเหรี่ยงหลายเรื่องเข้าได้กับ "พระเจ้า" ในศาสนาคริสต์

ศาสตราจารย์ ดร. อานันท์ ราชา (Ananda Raja) นัก
มานุษยวิทยาชาวอินเดีย ชี้ว่ากิจกรรมมิชชันนารี "สำคัญยิ่ง"
เพราะส่งผลโดยตรงกับการสร้างความรู้สึกชาตินิยมในหมู่
กะเหรี่ยง เกิดการวางระบบโรงเรียน ภาษา (ภาษาสะกอใช้
มากที่สุด) อันเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ของ
คนกะเหรี่ยง

ตั้งแต่ช่วงปลายคริสต์ทศวรรษ ๑๙๒๐ (ราวปี ๒๔๗๑)
ยังมีเซอร์ซาน ครอมบี โป (Sir San Crombie Po) ที่เสนอ
แนวคิด "ประเทศกะเหรี่ยง" เป็นครั้งแรก โดยมองว่าเขต
ตะนาวศรีเป็น "ตัวเลือกที่ดี" ในการสร้างประเทศ

ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ขบวนการชาตินิยมเมียนมาเริ่มก่อตัว
ในนาม "สันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์" (Anti Fascist
People's Freedom League, AFPFL) นำโดยทะชินอองซาน
(ต่อมาคือนายพลอองซาน)

ต่อมาเมื่อเกิด "สงครามมหาเอเชียบูรพา" (ส่วนหนึ่งของ
สงครามโลกครั้งที่ ๒ ในเขตเอเชียแปซิฟิก) AFPFL เลือกเข้า
ข้างฝ่ายญี่ปุ่น โดยหวังว่าญี่ปุ่นช่วยปลดแอกพม่าจากอังกฤษ
ได้ แต่ชาวกะเหรี่ยงเลือกอยู่กับอังกฤษและสัมพันธมิตร

สองชนชาติจึงไม่ถูกกันโดยปริยาย แม้ภายหลังนายพล
อองซานจะหันกลับไปร่วมมือกับอังกฤษก็ตาม

ความพยายาม ของ “ซอบาอูจี”

๓๑ มกราคม ๒๕๕๗ (ค.ศ. ๒๐๑๔) พื้นที่โล่งฝั่งตรงข้าม
อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ในช่วงค้ำานอกจากลานที่เตรียมไว้สวนสนามวันชาติ
กะเหรี่ยงในวันรุ่งขึ้น รอบบริเวณยังมีชาวกะเหรี่ยงมาออก
บ้านรวงคักคักราวกับงานวัดใหญ่

ผมใช้เวลาเย็นคุยกับวัยรุ่นชาวกะเหรี่ยงสองคนจนทราบว่า
ภพชายหนุ่มงามบนบอร์ดินทรศการประวัติศาสตร์กะเหรี่ยง
และตามซุ่มต่างๆ มีนามว่า ซอบาอูจี (Saw Ba U Gyi)

สถานะของเขาในสายตาชาวกะเหรี่ยงรุ่นหลังสูงส่งเทียบ
เท่ากับนายพลองซาน บิดาเอกราชของเมียนมา เพียงแต่เรื่อง
นี้ไม่ถูกกล่าวถึงในแบบเรียนของไทยและเมียนมา

ย้อนกลับไปในปี ๒๕๔๘/ค.ศ. ๑๙๕๕ เมื่อสงครามโลก
ครั้งที่ ๒ จบ นายพลองซานได้พยายามเจรจากับชนกลุ่มน้อย
เพื่อรวมตัวกันประกาศเอกราชจากอังกฤษในลักษณะสหพันธ-
รัฐ

ความที่ผู้นำกะเหรี่ยงมองว่าตนมิได้เป็นส่วนหนึ่งของ
เมียนมาจึงถอนตัวโดยพฤตินัยจากวงเจรจาที่เมืองปางโหลง
(ไปถึงสถานที่เจรจาและไม่เข้าร่วม) อย่างไรก็ตามการ
ประชุมครั้งนั้นส่งผลให้เกิด “สนธิสัญญาปางโหลง” ในวันที่
๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐/ค.ศ. ๑๙๕๗ ที่ให้คำมั่นว่า ๑๐ ปี
ให้หลังชนกลุ่มน้อยสามกลุ่ม คือ คะฉิ่น ชิน และไทใหญ่
(Tai) มีสิทธิ์เลือกที่จะแยกตัวเป็นรัฐอิสระหรือยังคงรวมกัน
เป็นหนึ่งในสหภาพเมียนมา (Union of Myanmar)

เรื่องนี้ยังเขียนไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๕๗ ที่
บังคับใช้เมื่อเมียนมาได้เอกราชจากอังกฤษในเดือนมกราคม
๒๕๕๑/ค.ศ. ๑๙๔๘

น่าสนใจว่าห้วงก่อนเมียนมาได้เอกราช กลุ่มกะเหรี่ยง
จัดตั้ง “สมาคมกะเหรี่ยง” (Karen National Association,
KNA) องค์การการเมืององค์กรแรกรวมทั้งองค์กรย่อย เช่น
กลุ่มแนวหน้าทางการเมือง (KCO) ที่มีแนวทางสังคมนิยม
องค์กรเยาวชนกะเหรี่ยง (KYO)

แต่ผู้นำที่มีบทบาทโดดเด่นที่สุดในช่วงนี้คือ ซอบาอูจี

ซอบาอูจี เกิดในปี ๒๕๖๘/ค.ศ. ๑๙๒๕ เขาจบกฎหมาย
ที่มหาวิทยาลัยย่างกุ้งแล้วไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์
กลับมาเมียนมาในยุคที่อังกฤษเริ่มผ่อนถ่ายอำนาจให้ปกครอง
ตนเองภายใต้รัฐบาลดอกเตอร์บาอ (Dr. Ba Maw/ดำรง
ตำแหน่งปี ๒๕๔๐-๒๕๔๒/ค.ศ. ๑๙๓๗-๑๙๓๙)

เขาเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและ
กระทรวงชาวยุโรป ต่อมาเป็นหนึ่งในแกนนำก่อตั้งสหภาพแห่ง
ชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union, KNU) องค์การนำที่
สำคัญที่สุดของกะเหรี่ยงในปี ๒๕๕๑/ค.ศ. ๑๙๔๘ ทั้งยังเป็น
หนึ่งในผู้ลงนามเรียกร้องเอกราชปีนั้น

ซอบาอูจี และพวกเสนออังกฤษว่า ดินแดนกะเหรี่ยงคือ
ภาคตะนาวศรี (Tenasserim Division ภาคใต้ของเมียนมา),
ยองเลบิน (Nyaunglebin), บางส่วนของเขตหงสาวดี (พะโค
ภาคกลางของเมียนมา) โดยตั้งแต่ปี ๒๕๔๘/ค.ศ. ๑๙๔๕
มีการยื่นบันทึก “Humble Memoria” เอกสารที่วางขอบเขต
รัฐกะเหรี่ยงเป็นครั้งแรก [ต่อมารวมเขตตองอูและอินเส่ง
(Insein) เพิ่มเข้าไป]

ซอบาอูจี ยังลาออกจากคณะรัฐมนตรีของอูนูในปี ๒๕๔๘/
ค.ศ. ๑๙๕๕ (แต่กลับถูกแทนที่ด้วยคนกะเหรี่ยงที่มีท่าที
ประนีประนอมมากกว่า) โดยปีถัดมา (๒๕๔๙/ค.ศ. ๑๙๕๖)
เขาเดินทางร่วมกับ “คณะทูตแห่งความปรารถนาดี” (Good-
will Mission) ไปกรุงลอนดอนเพื่อเจรจากับอังกฤษโดยตรง
โดยเชื่อมั่นว่าการที่ชาวกะเหรี่ยงร่วมกับอังกฤษมาตลอดจะ
ทำให้อังกฤษสนับสนุนการสร้างรัฐกะเหรี่ยง

แต่ทั้งหมดก็ล้มเหลว ด้วยขณะนั้น คลิเมนต์ ริชาร์ด แอตตลี
(Clement Richard Attlee) นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ต้องการ
ถอนตัวจากเมียนมาให้เร็วที่สุดเพื่อลดภาระงบประมาณ ทำให้
ต้นปีถัดมาเมื่อนายพลองซานไปเจรจากับลอนดอน จึงเกิด
“สนธิสัญญาองซาน-แอตตลี” (Aung San-Attlee Agree-
ment) อันนำไปสู่การให้เอกราชเมียนมา

ศาสตราจารย์ ดร. ไมเคิล ดับบลิว. ชาร์นีย์ (Michael W.
Chamey) อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ ศาสนา และ
ปรัชญา วิทยาลัยบูรพคดีและแอฟริกันศึกษา มหาวิทยาลัย
ลอนดอน (SOAS) ซึ่งเชี่ยวชาญประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ระบุ
ว่า ปัญหาใหญ่ของความพยายามตั้งรัฐกะเหรี่ยงคือ มีการ
เสนอพื้นที่มากมาย แต่ส่วนมากจะจัดกระจาย “ขาดความ
เชื่อมโยงทางกายภาพ ยกต่อการปกครองและอยู่รอดทาง
เศรษฐกิจ”

ทั้งนี้ถึงแม้รัฐธรรมนูญเขียนมาจะรับรองให้มี “ก่อเหตุเล” (รัฐกะเหรี่ยง) ในสหภาพ แต่ KNU ก็มองว่าเมื่อเทียบกับชนกลุ่มน้อยอีกสามกลุ่ม กะเหรี่ยงไม่มีสิทธิ์กำหนดชะตากรรมตนเอง ทั้งขอบเขตรัฐก็ยังไม่ชัด

รัฐบาลเอกราชชุดแรกของเมียนมาภายใต้การนำของอูนุพยายามประนีประนอมด้วยการเสนอให้กะเหรี่ยงปกครองตนเองภายใต้สหภาพ ตั้งคณะกรรมการกำหนดขอบเขตรัฐและกระจายอำนาจปกครองโดยแต่งตั้ง ซอบาอูจี ด้วย

อย่างไรก็ตามปลายปี ๒๕๔๑/ค.ศ. ๑๙๙๘ อูนุก็ปฏิเสธข้อเสนอเรื่องพื้นที่ของรัฐกะเหรี่ยงที่จะกินมาถึงภาคกลางของพม่า ความตึงเครียดนี้ทำให้ “ซิวันดาน” (Sitwundan กองกำลังท้องถิ่นของรัฐบาล) กับ KNDO (กองกำลังทหารของ KNU) เผชิญหน้ากันบ่อยครั้ง

สถานการณ์แย่งชิงเมื่อมีการปลดนายทหารกะเหรี่ยงจากกองทัพสหภาพ เกิดกรณีปะทะกันระหว่างตำรวจเมียนมากับคนกะเหรี่ยงระหว่างทำพิธีในโบสถ์จนเสียชีวิตไป ๓๐๐ คน

ที่หมู่บ้านปะลอ (Palaw ใกล้เมืองมะริดและทวาย) ผลคือกำลังของ KNDO และซิวันดานปะทะกันหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตอินแสง ตอนเหนือของกรุงย่างกุ้ง (เมืองหลวงขณะนั้น)

ต้นปี ๒๕๔๒/ค.ศ. ๑๙๙๙ สถานการณ์ไปถึงจุดที่รัฐบาลอูนุประกาศให้ KNU เป็นองค์กรผิดกฎหมาย

ซอบาอูจี ไม่มีทางเลือก นอกจากประกาศปฏิวัติปลดปล่อยรัฐกะเหรี่ยง

กองกำลัง KNDO เข้ายึดเมืองสำคัญหลายเมือง เผชิญหน้ากับทหารเมียนมาที่นำโดยนายพลเนวิน ในเขตอินแสงการเผชิญหน้ากินเวลาถึง ๑๑๒ วัน และต่อมา KNDO ต้องถอนตัวออกจากหลายพื้นที่

ถึงตอนนี้ฐานของพวกเขาเหลือเพียงรัฐกะเหรี่ยงในแถบตะนาวศรีเท่านั้น

“กฎ ๔ ข้อ” และ ๗ ทศวรรษแห่งการจับปืน

ถึงตอนนี้ ซอบาอูจี วาง “กฎพื้นฐาน” ในการต่อสู้เพื่อเอกราชไว้ว่า

หนึ่ง ไม่มีการยอมแพ้

สอง สถานะรัฐกะเหรี่ยงต้องได้รับการรับรอง

สาม ไม่วางอาวุธ

สี่ กะเหรี่ยงต้องตัดสินชะตากรรมของตนเองได้

ซอบาอูจี แถลงว่า “...ผมเชื่ออย่างมั่นคงว่า การปฏิวัติเท่านั้นที่จะทำให้กะเหรี่ยงได้รับชัยชนะ แม้ว่าจะต้องผ่านความยากลำบากก็ตาม”

แต่เขาก็เสียชีวิตกะทันหันในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๗/ค.ศ. ๑๙๕๕ ที่หมู่บ้านเล็ก ๆ ใกล้ชายแดนไทยด้านอำเภอแม่สอดไม่ห่างจากเมืองเมียวดีมากนัก

อูตอง (U Thaung) นายทหารที่ทำงานด้านข่าวในกองทัพเมียนมาบันทึกว่า ซอบาอูจี และแกนนำ KNU ถูกจับโดยกองกำลังของร้อยโท เสง์ลวิน (ต่อมาคือพลเอก เสง์ลวิน ผู้ออกคำสั่งปราบประชาชนเมียนมาในเหตุการณ์ประท้วงปี ๒๕๓๑/ค.ศ. ๑๙๘๘) โดยพวกเขาถูกจับเป็นและสังหารเมื่อพยายาม

ซอบาอูจี ใบชูดทหาร บิลาของชาติกะเหรี่ยง เป็นฉากพื้นหลัง ภาพนี้เห็นได้ทั่วไปในเมียนมาเมื่อเข้าสู่เขต KNU มีอิทธิพลหรือไปเยี่ยมบ้านคนกะเหรี่ยง

นายพลโบเมียะ ผู้นำคอบสำคัญของ KNU ในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ขณะเจรจาสันติภาพกับพลเอก ขี้ยู้บต์ นายกรัฐมนตรีและผู้นำของ SLORC

หนี่ มีการนำร่างมาให้ให้นักข่าวทำข่าวและ “นำร่างลงเรือออกไปจากชายฝั่ง ๔ ไมล์ จากนั้นทิ้งลงทะเลเพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่มีหลุมศพ...”

คนที่รับช่วงจาก ซอบาอูจี คือ ซอพูพู่โย (S'au Poo Nyo) ที่พยายามผลักดันปัญหากะเหรี่ยงเข้าสู่องค์การสหประชาชาติ เสนอว่าชาวกะเหรี่ยงไม่ต่างจากชาวยิว (อิสราเอล) ที่โดนข่มเหงและต้องการสร้างรัฐของตนเองในดินแดนแห่งพันธสัญญา แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จนัก

ช่วงนี้ KNU มีฐานใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยงตรงข้ามอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก เรียกว่า “มานะปอลอร์” (ดินแดนแห่งชัยชนะ) ล้อมรอบด้วยหุบเขา ด้านตะวันออกจดแม่น้ำเมยกับสาละวิน ด้านตะวันตกเป็นเทือกเขาซัซซัน และแบ่งกองกำลังออกเป็นเจ็ดเขตตลอดแนวชายแดน

ในคริสต์ทศวรรษ ๑๙๖๐ ภายใต้การนำของนายพลโบเมียะ (Bo Mya) ที่นำ KNU อย่างเต็มตัวตั้งแต่ปี ๒๕๑๙/ค.ศ. ๑๙๗๖ KNU ค่อนข้างมีเอกภาพและยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทย (อย่างลับ ๆ) ที่มีนโยบายใช้ชนกลุ่มน้อยเป็นรัฐกันชนตามแนวชายแดนในระบอบนั้นด้วย

การสู้รบยังดำเนินต่อไปโดยมีชาวกะเหรี่ยงอพยพเข้าเขตไทยหลายระลอกจนมีการตั้งค่ายผู้อพยพตามแนวชายแดน

ถึงปี ๒๕๓๑/ค.ศ. ๑๙๘๘ การประท้วงเผด็จการของประชาชนเมียนมาถูกปราบอย่างรุนแรง ส่งผลให้คนเมียนมาจำนวนมากหนีมาสมทบกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยจับอาวุธสู้กับทหารเมียนมา

ระยะนี้ข้อเสนองานของ KNU เอนเอียงไปในทางเรียกร้องให้มีสหพันธรัฐและปกครองตนเอง

อย่างไรก็ตามความขัดแย้งใน KNU ทำให้มีการแยกตัวของกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธเพื่อประชาธิปไตย (Democratic Karen Buddhist Army, DKBA) มาเข้ากับเมียนมาและนำทหารเมียนมาตีมาเนอปลอร์แตก KNU ต้องย้ายฐานมาอยู่ที่ค่ายคอบูรา (ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก) แต่ไม่นานก็เสียพื้นที่ไปอีกจนต้องปรับแผนเป็นการรบแบบกองโจร

ยังปรากฏว่ามีการตั้งกองกำลัง “โคเฮโต/กองทัพพระเจ้า” (God's Army) นำโดย “แม่ดลินดำ” ลูเทอร์ และ จอห์นนี่ ยะตูในพื้นที่ตรงข้ามอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีกำลังราว ๒๐๐ คน ทหารในส่วนนี้แตกต่างจากทหารกะเหรี่ยงพื้นที่อื่นตรงที่เคร่งศาสนาคริสต์และมีรูปแบบการรบที่แตกต่างออกไป

แต่เมื่อกองทัพพระเจ้านุกยัดสถานทูตพม่าในกรุงเทพฯ เมื่อปี ๒๕๔๒/ค.ศ. ๑๙๙๙ ยึดโรงพยาบาลศูนย์ราชบุรีในปี ๒๕๔๓/ค.ศ. ๒๐๐๐ ทางกรมไทยจึงเปลี่ยนท่าทีมากดดันชนกลุ่มน้อยตามชายแดน ต่อมาก็ตัดสัมพันธ์มีมอตัวต่อทางการไทยและถูกส่งเข้าศูนย์พักพิงผู้ลี้ภัยทั้งหมด

ด้าน KNU ก่อนนายพลโบเมียะจะเสียชีวิตในปี ๒๕๔๙/ค.ศ. ๒๐๐๖ เขาแทบไม่มีอำนาจทางทหารเหลือเนื่องจากความขัดแย้งภายใน หลังจากนั้นพลเอก มุตเซโท ได้เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีแทน

ระหว่างปี ๒๕๔๙-๒๕๕๓ การสู้รบระหว่างกองทัพเมียนมากับกองทัพกะเหรี่ยงยังเป็นไปอย่างรุนแรง โดยมีความพยายามเจรจาหยุดยิงกันเป็นระยะ ครั้งสำคัญคือช่วงที่รัฐบาลทหารเมียนมาในนาม “สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ” (State Peace and Development Council, SPDC) เปลี่ยนรูปแบบเป็นรัฐบาลกึ่งพลเรือนด้วยการร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๑/ค.ศ. ๒๐๐๘ และจัดเลือกตั้งในอีก ๒ ปีต่อมา โดยพลเอกเต็งเส่งขึ้นเป็นประธานาธิบดี กระบวนการเจรจาหยุดยิงอย่างเป็นทางการเป็นระบบจึงเริ่มขึ้น ในที่สุด KNU ยอมลงนามในสนธิสัญญาหยุดยิงระดับชาติ (National Ceasefire Agreement, NCA) ร่วมกับกองกำลังอีกเจ็ดกลุ่มชาติพันธุ์ในปี ๒๕๕๘/ค.ศ. ๒๐๑๕

“ก่อกุเล” ในจินตนาการ

เป็นเครือญาติสายหนึ่งของกะเหรี่ยง (ไทยเรียก “กะเหรี่ยงแดง”) ในประวัติศาสตร์ปกครองโดย “สอพญา/สอพวา” (Saophya/เจ้าฟ้า) โดยมีเขตย่อยห้าเขต ในปี ๒๓๒๘/ค.ศ. ๑๗๘๕ กษัตริย์มีนดงกับอังกฤษยอมรับความเป็นอิสระของรัฐคะเรนนี่ แต่เมื่อพม่าได้รับเอกราชก็มีการรวมรัฐคะเรนนี่เข้าไปด้วย พวกเขาต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าโดยมีองค์กรนำคือ Karenni National Progressive Party, KNPP

เกิดขึ้นพร้อมกับการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเมียนมาในปี ๒๕๙๐/ค.ศ. ๑๙๔๗ ในฐานะเขตปกครองชาวกะเหรี่ยงเข้ามามีส่วนร่วม แต่ระดับความเป็นอิสระนั้นไม่เท่ากับที่ชาวกะเหรี่ยงต้องการ และไม่มีสิทธิในกาแยกตัวจากสหภาพภายหลังจากผ่านไป ๑๐ ปี เหมือนกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นที่เข้าร่วมการเจรจาปางไฮ

- กองกำลัง KNU และกองกำลังกะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ
- กองกำลังคะเรนนี่ (กะเหรี่ยงแดง) ในรัฐคะเรนนี่
- ส่วนแรงสี่เทาคือ “ขอบเขตโดยประมาณ” ของพื้นที่ที่ชาวกะเหรี่ยงรวมถึงองค์กรทางการเมืองของคนกะเหรี่ยงในเมียนมามองว่าเป็นพื้นที่ที่คนกะเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานในลุ่มน้ำอิรวดีและควรประกาศเป็นรัฐกะเหรี่ยงหรือเป็นเขตปกครองตนเองภายใต้ระบบสหพันธรัฐ

หมายเหตุ : แผนที่อ้างอิงมาจากราวและเป็นการแสดงข้อมูลทางประวัติศาสตร์ให้ชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น

“กะเหรี่ยง” ในสยาม-ไทย

ต่อมาเมื่อพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy, NLD) ชนะเลือกตั้งในปี ๒๕๕๘/ค.ศ. ๒๐๑๕ รัฐบาลใหม่ภายใต้การนำของนางอองซาน ซูจี ในฐานะที่ปรึกษาแห่งรัฐ ก็พยายามเจรจากับชนกลุ่มน้อยต่อผ่าน “การประชุมสนธิสัญญาปางโหลงแห่งศตวรรษที่ ๒๑” โดยมีเป้าหมายคือแก้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๑/ค.ศ. ๒๐๐๘ สร้างสหพันธรัฐที่ชนทุกกลุ่มอยู่ร่วมกันได้

แต่ภารกิจนี้ก็ไม่ง่าย เนื่องจาก NLD ควบคุมกองทัพไม่ได้ นโยบาย “หนึ่งประเทศหนึ่งกองทัพ” และสลายกำลังชนกลุ่มน้อยเป็น “กองกำลังพิทักษ์ชายแดน” (Border Guard Force, BGF) ยังเป็นอุปสรรคใหญ่

ด้วยชนกลุ่มน้อย รวมถึงกะเหรี่ยง ไม่ยอมวางอาวุธ ทั้งเสนอตั้ง “กองทัพสหพันธ์” แทน ทำให้กองทัพเมียนมากังวลเรื่องเอกภาพและกลัวว่าชนกลุ่มน้อยจะหาทางแยกตัว

การประชุมปางโหลงถูกจัดสี่ครั้งในช่วงระยะเวลา ๔ ปี โดยที่ประชุมพยายามวางหลักการพื้นฐานของสหพันธรัฐเพื่อไปสู่การลงนามใน “สนธิสัญญาสหภาพ” (Union Accord)

แต่ล่าสุดกระบวนการก็ชะงักเมื่อพลเอก มินอ่องลาย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ทำรัฐประหารรัฐบาลพลเรือนของอองซาน ซูจี ในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และตั้ง “สภาบริหารแห่งรัฐ” (State Administration Council, SAC) ปกครองประเทศ

ตลอดการต่อสู้ยาวนานกว่า ๗ ทศวรรษ กองกำลังกะเหรี่ยงแบ่งเป็นหลายกลุ่ม คือ กองกำลังพิทักษ์ชายแดน (BGF เป็นทหารกะเหรี่ยงที่วางอาวุธเข้าร่วมกองทัพพม่า), กองกำลังสันติภาพกะเหรี่ยง (Karen Peace Force, KPF), กองทัพพิทักษ์กะเหรี่ยงแห่งชาติ (KNDO/KNLA กำลังทหารหลักของ KNU) และกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธเพื่อประชาธิปไตย (DKBA)

KNU ยังคงเป็นองค์กรนำทางการเมืองที่สำคัญที่สุด กองกำลังกะเหรี่ยงในหลายพื้นที่ประกาศปกป้องประชาชนที่เดินขบวนประท้วงรัฐบาลทหารเมียนมา และในพื้นที่รัฐกะเหรี่ยงติดแนวชายแดนไทยมีการต่อสู้กันอย่างหนัก

ด้านตะวันตกของเทือกเขาตะนาวศรี การสู้รบของกะเหรี่ยงยังคงดำเนินต่อไป

ด้านตะวันออกของทิวเขาตะนาวศรี เรื่องเล่าของกะเหรี่ยงกลับเป็นอีกแบบ

ภาพจำของกะเหรี่ยงสำหรับคนไทยจำนวนมาก คือ ชาวเขาบนพื้นที่สูง ทำไร่หมุนเวียน ยังไม่นับ “ผู้ร้าย” ในแบบเรียนที่ “ทำไร่เลื่อนลอย” ทำให้ป่าไม้เสียหาย

มีสถิติของโครงการภาษาศาสตร์ภาษากะเหรี่ยง คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำโดยภาควิชาภาษาศาสตร์ในปี ๒๕๔๕/ค.ศ. ๒๐๐๒ ระบุว่าไทยมีชาวกะเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานอยู่ใน ๑๕ จังหวัด มีประชากร ๔๓๘,๑๓๑ คน สี่จังหวัดที่มีชาวกะเหรี่ยงมากที่สุด คือ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก และกาญจนบุรี

แต่ก็มีการคาดการณ์จากกองทุนกะเหรี่ยงแห่งออสเตรเลีย (Australian Karen Foundation) ว่ามีกะเหรี่ยงในเมียนมาประมาณ ๙ ล้านคน ส่วนในไทยน่าจะมียาว ๑ ล้านคน

การกระจายตัวของคนกะเหรี่ยงในไทยสอดคล้องกับข้อมูลอพยพในหลักฐานต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าก่อนเกิด “เส้นเขตแดน” และ “รัฐชาติ/ประเทศสมัยใหม่” คนกะเหรี่ยงมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่รอยต่อระหว่างภาคใต้ของเมียนมาและภาคตะวันตกรวมไปถึงภาคใต้ตอนบนของไทยแล้ว

อาจารย์ปิ่นแก้วยังอธิบายเหตุที่กะเหรี่ยงในไทยไม่มีความรู้สึกชาตินิยมเหมือนกะเหรี่ยงในเมียนมาว่า “ถ้าอิงจากงานของศาสตราจารย์ ดร. ธงชัย วินิจจะกุล เรื่อง *Siam Mapped* จะเห็นว่ายุคนั้นพื้นที่รอยต่อชายแดนไทย-พม่าเป็น ‘ภูมิภาคกะเหรี่ยง’ หรือพื้นที่ของคนกะเหรี่ยงและเป็นเขตที่หลากหลายทางวัฒนธรรมอยู่แล้ว” (*Siam Mapped*-หนังสือ *กำเนิดสยามจากแผนที่*)

กะเหรี่ยงอยู่ในลักษณะขึ้นกับ “สองฝ่ายฟ้า” คือยอมรับอำนาจพม่ากับสยาม “แต่สยามไม่ได้ปกครองโดยตรง ยังให้กะเหรี่ยงปกครองตนเอง การตั้งเจ้าเมืองก็เทียบไม่ได้และอำนาจก็ต่างกับอำนาจของนายอำเภอสมัยนี้” ดังนั้นกะเหรี่ยงในไทยจึงไม่ได้โน้มเอียงไปในทางที่จะสร้างอำนาจรัฐขึ้นมา

อีกทั้งกระบวนการกล่อมเกลานี้ในระบบโรงเรียน ระบบสังคมของกะเหรี่ยงไม่ได้เกิดขึ้นในฝั่งไทยเหมือนกับในพื้นที่ที่ KNU มีอิทธิพล

ส่วนการเขียนประวัติศาสตร์ให้กะเหรี่ยง “จงรักภักดี” กับราชสำนักสยาม น่าจะเป็นมุมมองจากยุค “ปัจจุบัน” กลับไปในอดีตเพื่อทำให้กะเหรี่ยงมีอำนาจต่อรองกับรัฐไทยมากกว่า

ไม่ว่าเรื่องเล่านี้จะเป็นจริงหรือไม่ แต่ทุกวันนี้ผมพบว่าโครงเรื่องดังกล่าวยังคงกระจายอยู่ในชุมชนกะเหรี่ยงหลายแห่ง เช่นบ้านสะเนฟ่อง มีเรื่องเล่าพระพุทธรูปและลูกประคำที่รัชกาลที่ ๓ พระราชทานแก่คนกะเหรี่ยง คนในชุมชนยังคงนับถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ส่วนกรณีสยามตั้งกะเหรี่ยงเป็นเจ้าเมืองปลายแดน เช่นกรณี “พระศรีสุวรรณคีรี” เป็นเจ้าเมืองสังขละบุรีที่ปรากฏใน *สมุดราชบุรี* (ตีพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๗) นั้น อาจารย์ปิ่นแก้วตีความว่า “น่าจะหมายถึงสยามยอมรับการมีตัวตนและถิ่นฐานคนกะเหรี่ยง โดยให้ปกครองกันเอง” ทั้งยังแสดงว่าสยามมีข้อมูลคนกลุ่มนี้ “แต่ไม่ได้หมายความว่าพวกเขาเป็นพลเมืองสยาม”

ที่น่าสนใจคือ *สมุดราชบุรี* ยังให้ที่มากะเหรี่ยงว่ามาจากบ้านเมกะวะ เมืองมะละแหม่ง “มาอยู่ในอำเภอวังกะ (อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี)” อันหมายถึงมีการเคลื่อนที่ไปมาของคนกะเหรี่ยงในพื้นที่

ทั้งนี้สัดส่วนประชากรกะเหรี่ยงในสยามยังมีน้อยเมื่อเทียบกับประชากรกลุ่มหลัก ขณะที่ในเมียนมาคนเมียนมามีจำนวนมากกว่าคณะกะเหรี่ยงไม่มาก ความขัดแย้งจึงมีมากกว่า

อาจารย์ปิ่นแก้วระบุว่าหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อไทยเข้าสู่ยุคสงครามเย็น กะเหรี่ยงในไทยได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตอนุรักษ์ป่าไม้ที่เริ่มต้นในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งได้ต้นแบบการจัดการพื้นที่อนุรักษ์มาจากสหรัฐอเมริกาที่มองคนในป่าเป็นศัตรูกับการอนุรักษ์

นโยบายนี้ทำให้สถานภาพของคนกะเหรี่ยงเปลี่ยนไป เพราะ “รัฐเข้าไปปกครอง จัดการพื้นที่ สร้างโรงเรียน นำวิถีคิดที่ต่างจากวิถีเดิมเข้าไป ตอนนั้นคนกะเหรี่ยงกลายเป็น ‘ชาวเขา’ มีภาพทำลายป่า ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ที่มีมาโดนทำให้หายไป สถานภาพนี้อาจแยกจากมุสลิมทางภาคใต้ด้วยซ้ำ”

กองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union, KNU) จัดพิธีสวนสนามแสดงแสนยานุภาพเนื่องในวันชาติ ภาพนี้ถ่ายเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๑๔ บริเวณตรงข้ามกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก (ภาพ : สุเจน กรรพฤทธิ์)

จิตรกรรสบฝ่าบึง แสดงภาพชาวกะเหรี่ยง วัดบางขุนเทียนนอก (ภาพ : ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

หน่วยงานรัฐที่เข้าไปใช้อำนาจในพื้นที่ ไม่ว่าตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ยังก่อความตึงเครียดจนเกิดกระทบกระทั่งกัน เช่น กรณีกะเหรี่ยงใช้กำลังโจมตี ตชด. ที่บ้านแม่จันทะ หมู่ที่ ๘ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๕ หลัง ตชด. ทำลายเจดีย์ของชาวบ้าน

ยังปรากฏข้อมูลว่า กะเหรี่ยงในไทยร่วมเคลื่อนไหวกับเครือข่ายเกษตรกรยุคหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ หลังจากนั้นพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ยังจัดตั้งมวลชนในพื้นที่ของกะเหรี่ยง ทำให้กะเหรี่ยงบางส่วนหันมาสนับสนุน พคท. เพราะไม่พอใจเจ้าหน้าที่รัฐอยู่แล้ว

เมื่อ พคท. ล่มสลาย ยุคสงครามเย็นผ่านไป ประเทศไทยโดยเฉพาะกำลังของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ อุทยานแห่งชาติ และตำรวจทหาร กลับเข้าไปในพื้นที่อาศัยของคนกะเหรี่ยงตามตะเข็บชายแดนอีกครั้ง

พุทธศักราช ๒๕๖๔/ค.ศ. ๒๐๒๑

ถึงตอนนี้ คำถามที่ว่าเราควรเล่าประวัติศาสตร์กะเหรี่ยงอย่างไร ยังไม่มีคำตอบ

แต่ที่แน่ ๆ คือที่ปากเขาตะนาวศรีด้านทิศตะวันตก คนกะเหรี่ยงยังคงต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่าเพื่อ “ก่อเหตุ”

ส่วนที่ปากเขาด้านทิศตะวันออก คนกะเหรี่ยงพบกับความท้าทายในการดำรงวิถีดั้งเดิมในป่าจากการจัดการของรัฐ อนาคตข้างหน้าของคนกะเหรี่ยงสองปากเขาเป็นอย่างไร

ยังไม่มีใครกล้าตอบ ๓

เอกสารประกอบการเขียน

ภาษาไทย

เจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ข้า บุนนาค). พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑-๔. กรุงเทพฯ : ศรีปัญญา, ๒๕๕๕.

นฤมล ธีรวัฒน์ ชำระต้นฉบับ, ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ บรรณาธิการ. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ ฉบับตัวเขียน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์วิสาหการ. พิมพ์ครั้งแรก, ๒๕๓๙.

นายต่อ แบล, สุจิตต์ วงษ์เทศ บรรณาธิการ. มหาราชวงศ์พงษาวดารพม่า. กรุงเทพฯ : มติชน. พิมพ์ครั้งแรก, ๒๕๔๕.

ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. ภูมิปัญญานิเวศวิทยาชนพื้นเมือง ศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยง ในป่าทุ่งใหญ่นเรศวร. กรุงเทพฯ : โลกดูยภาพ. พิมพ์ครั้งแรก, ๒๕๓๙.

_____. “สู่การแสวงหารากฐานใหม่ในการนิยามธรรมชาติ : ตัวอย่างจากชุมชนกะเหรี่ยงในป่าทุ่งใหญ่” ในวารสาร เมืองโบราณ ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓, กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๓๖.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และเอกสารอื่น. นนทบุรี : ศรีปัญญา, ๒๕๕๙.

ศาลารัฐบาลมณฑลราชบุรี. สมุควาษบุรี พ.ศ. ๒๔๖๘. พระนคร : ศาลารัฐบาลมณฑลราชบุรี, ๒๔๖๘.

ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ. “กะเหรี่ยง : ตัวชอรูป คนชอโลก” ในวารสาร เมืองโบราณ ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๓, กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๓๖.

สุนทร ชุตินธรานนท์. พม่ารบไทย ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า. กรุงเทพฯ : มติชน. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, ๒๕๖๑.

หม่องทินอ่อง เขียน, เพ็ชรี สุมิตร แบล. ประวัติศาสตร์พม่า. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๕๑.

ภาษาอังกฤษ

Garbani, Giulia and Matthew J. Walton. Imagine Kawthoolei : Strategies of petitioning for Karen statehood in Burma in the first half of the 20th century. Retrieved from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/nana.12613>, 4 June 2021.

Gravers, Mikael. “The Karen and the Ceasefire Negotiations : Mistrust, Internal Segmentation and Clinging to Arms”, in War and Peace in the Borderlands of Myanmar : The Kachin Ceasefire, 1994-2011. Edited by Mandy Sadan. Copenhagen : NIAS Press, 2016.

Raja, Ananda. Ethnicity, “Nationalism, and the Nation-State : The Karen in Burma and Thailand”, in Ethnic Groups Across National Boundaries in Mainland Southeast Asia. Edited by Gehan Wijeyewardene. Singapore : ISEAS-Yusof Ishak Institute, 1990.

Roger, Benedict. BURMA a nation at the crossroads. London : Rider Books, 2015.

Walker, Anthony R. “Karen and Lahu : ethnic affiliation or Baptists' imagination?”, in The Journal of the Siam Society, Volume 96, 2008 : 217-228.

http://australiankarenfoundation.org.au/karen_people_18.html

สามารถติดตามอ่านวารสารใหม่ได้ที่

<http://libapp.rmutp.ac.th/newBook/?cat=10>

- ห้องสมุดเทเวศร์
- ห้องสมุดพระนครเหนือ
- ห้องสมุดโชติเวช
- ห้องสมุดพณิชยการพระนคร

